

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

יעל אידיסיס ומלי שחורי

במחקר זה נבחן הקשר בין עמדות סטריאוטיפיות כלפי תפקידי מין והחזקה במיתוסי אונס לבין המוכנות לקרבה חברתית עם עברייני מין וקורבנותיהם. במחקר השתתפו 210 נבדקות, סטודנטיות למדעי החברה. 113 הגדירו את עצמן דתיות ו-97 הגדירו את עצמן חילוניות. הנבדקות התבקשו לענות על שאלון עמדות כלפי מין ושאלון מיתוסי אונס של ברט (Burt, 1980), שהתייחס לנשים ולגברים כקורבנות פוטנציאליים. בנוסף ענו הנבדקות על שאלון בוגרדוס (Bogardus, 1925, 1933) למדידת מרחק חברתי. נמצא כי דתיות יותר מחילוניות מחזיקות בתפיסות שמרניות וסטריאוטיפיות, בעיקר בכל הקשור לערכי משפחה ומתירנות מינית. עוד נמצא כי שתי הקבוצות נוטות להחזיק במיתוסי אונס ביחס לקורבן גבר יותר מאשר ביחס לקורבן אישה. שתי הקבוצות הפגינו מוכנות לקרבה עם קורבנות אך לא עם תוקפים. נבדקות שהיו פחות שמרניות בדעותיהן הפגינו מוכנות גבוהה יותר מנבדקות שהיו שמרניות יותר. החשיבות של מוכנות לקרבה חברתית נדונה במחקר זה בקשר לקורבנות כביטוי להפחתת אחריותם, ובקשר לתוקפים כביטוי לנכונות לסייע לשיקומם.

מילות מפתח: מיתוסי אונס, מרחק חברתי, עמדות כלפי מגדר, דתיים, חילוניים

מבוא

בספרות מקובל להתייחס למיתוסי אונס כאל עמדות ואמונות שקריות, שמטרתן להכחיש או להצדיק תוקפנות גברית כנגד נשים (Lonsway & Fitzgerald, 1994). מיתוסי אונס משקפים, בין השאר, תפיסות סטריאוטיפיות והחזקה בדעות קדומות כלפי אונס, אנסים וקורבנותיהם (Burt, 1980). הנחות כגון: "אישה שבאמת לא רוצה להיאנס יכולה למנוע זאת" או "רק ילדה רעה נאנסת" הינן חלק ממיתוסי הטומנים בחובם ייחוס אשמה לקורבנות (Buddie & Miller, 2001; Burt, 1980; Lonsway & Fitzgerald, 1994).

חלקן של הכתובות בכתיבת המאמר הינו שווה ערך.

(Fitzgerald, 1994). יש לציין כי ככלל, מחקרים שבחנו החזקה במיתוסי אונס, התמקדו בתפיסה הרווחת שלפיה אישה היא קורבן פוטנציאלי לאונס ואילו גבר הוא תוקף פוטנציאלי (Scarce, 1997).

ככלל, הנטייה להאשים את הקורבן, או לראות בו אחראי לתקיפה, נמצאה במחקרים רבים (Burt, 1980; Damrosch, 1985; Janoff-Bulman, Timko, & Carli, 1985; Jenkins & Dambrot, 1987; Johnson, Kuck, & Schander, 1997; Lonsway & Fitzgerald, 1994; Sinclair & Bourne, 1998). במחקרים הללו הסתמנה המגמה שהאשמת הקורבן קשורה בקבלה של מיתוסי אונס. מחקרים שבחנו את הקשר בין שני המשתנים הללו התמקדו בעיקר במקרי אונס נשים (ראו לדוגמה: Anderson, 1999; Cooper & Okamura, 1997; Ellis, 1989; Simonson & Subich, 1999) של הבדלים בין המינים. מרביתם אף הצביעו על כך שגברים נטו לאמץ מיתוסי אונס, לייחס אשמה במידה רבה יותר לקורבן אונס ולהחזיק בגישות סלחניות יותר כלפי האנס (לדוגמה: Anderson et al., 1997; Burt, 1980; Calhoun, Selby, & Warring, 1976; Jenkins & Dambrot, 1987; Johnson et al., 1997; Kopper, 1996; Muir, 1991; Lonsway, & Payne, 1996; Sundberg, Barbaree, & Marshall, 1991). בנוסף נמצא כי גברים חשים פחות אמפתיה כלפי קורבן אונס והם נוטים לשפוט את הקורבן כרוצה באינטראקציה מינית. כמו כן, גברים מגדירים סיטואציות שנתפסות על ידי נשים כאונס באופן שונה ופחות מחמיר, ורואים סיטואציות של אונס כפחות אלימות בהשוואה לנשים.

למרות האמור לעיל, נמצא כי גברים ונשים בעלי תפיסות סטריאוטיפיות שמרניות לגבי תפקידי מין החזיקו יותר במיתוסי אונס, ונטו להאשים את הקורבן (Bell, Kuriloff & Lottes, 1994; Calhoun et al., 1976; Caron & Carter, 1997; Davies & McCartney, 2003; Field, 1978; Janoff-Bulman et al., 1985; Jenkins & Dambrot, 1987; Sinclair & Bourne, 1998; White & Robinson-Kurpius, 1999). ממצאים אלה עולים בקנה אחד עם טענתה של ברט (Burt, 1980), שלפיה נאמנות לתפקידי מין מסורתיים משפיעה על סובלנות לאונס והינה גורם מנבא משמעותי של קבלת מיתוסי אונס.

הגדרת אונס כביטוי של כוח ושליטה גברית בנשים והדגשת דפוסי חיברות גבריים (ראו גישות פמיניסטיות וסוציולוגיות-תרבותיות: Brownmiller, 1975; Ellis, 1989; Muir et al., 1996) משתקפת במיתוסי אונס גם ביחס לקורבן גבר. הגם שיש מחקרים בסוגיה של אונס גברים מדובר במחקר מצומצם של אונס קטינים, של מוסדות חד-מיניים כמו כלא (Donnelly & Kenyon, 1996) או בקרב הומוסקסואלים (Davies & McCartney, 2003). נראה כי ההתייחסות לאונס של גברים תואמת את התפיסה שרווחה לפני שניים-שלושה עשורים ביחס לנשים (Scarce, 1997). לכן גם צפוי כי החזקה במיתוסי אונס ביחס לקורבנות גברים תהיה גבוהה יותר בהשוואה לזו של

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

קורבנות נשים. ולפי שהחזקה במיתוסי אונס ביחס לקורבנות נשים גוררת בדרך כלל האשמה של קורבנות, סביר כי החזקה במיתוסים ביחס לאונס גברים תוביל להאשמה של קורבנות גברים.

במחקר זה נבחן הקשר בין עמדות הקשורות לסטריאוטיפים של תפקידי מין ושמרנות מינית, לבין החזקה במיתוסי אונס. על רקע ממצאים בדבר קשר בין אמונה דתית ותפיסה קונסרבטיבית לבין נאמנות לתפקידי מין מסורתיים (Brinkerhoff & Mackie, 1985; Forliti & Benson, 1986; Kirkpatrick, 1993; McFarland, 1989), נבדקו הבדלים בין נבדקות דתיות לנבדקות חילוניות בהתייחסותן לקורבנות בני שני המינים. ההשערה הייתה כי נבדקות דתיות, על רקע אמונה דתית ותפיסה קונסרבטיבית, תחזקנה יותר בתפיסות סטריאוטיפיות כלפי תפקידי מין. כמו כן הועלתה השערה שנבדקות בעלות תפיסות סטריאוטיפיות ייטו יותר לאמץ מיתוסי אונס.

בהנחה שתפיסה סטריאוטיפית והחזקה במיתוסי אונס ישפיעו על המוכנות של הפרט להימצא בקשר עם תוקפים ועם קורבנות, נבחנה במחקר זה המוכנות להיות בקרבה חברתית עם אוכלוסיות אלו. ככלל, בשל העובדה שעבירות מין מהוות איום על השלמות הפיזית והנפשית של פרטים בחברה (Winslow, 1983), וההתייחסות לעברייני מין מלווה לא פעם בתחושות של זעם, כעס ועוינות (Way, Vandeußen, 1989; Martin, Applegate & Jandle, 2004; Wodarski & Whitiker, 1989), סביר להניח כי תופגן הסתייגות מקרבה חברתית לעברייני מין. יחד עם זאת, בהסתמך על ממצאים קודמים, נראה כי מוכנות לקשר עם קורבנות של עבירות מין עשויה אף היא לעורר פחדים ולהגביר את תחושת הפגיעות. לכן אפשר שאנשים יעדיפו שלא להימצא בקרבה חברתית עם קורבנות. תפיסה זו באה לידי ביטוי בממצאי מחקרה של טוניק (Tunick, 2000), שבו סטודנטים ואנשי טיפול תייגו קורבנות גילוי עריות ודיווחו על נכונות פחותה באופן מובהק להיות בקשרים אינטימיים עמן, בהשוואה למוכנות להיות בקשר עם נשים אחרות.

המוכנות להימצא בקרבה חברתית נבחנה באמצעות סולם למרחק חברתי של בוגרדוס (Bogardus, 1925, 1933). מרחק חברתי מוגדר כרמת הסימפתיה וההבנה הפועלת בין אדם לאדם, בין אדם לקבוצה או בין קבוצה לקבוצה (Bogardus, 1925), או כחוסר רצון של חברי קבוצה להיות ביחסים קרובים עם חברי קבוצה אחרת (Walsh, 1990). המדד למרחק חברתי מבוסס על ההנחה שכל אדם נתון במרכזם של מעגלים חברתיים קונצנטריים. המעגלים הקטנים, הקרובים יותר לאדם, מציינים יחסים חברתיים אינטימיים כמו נישואים, והמעגלים הגדולים, הרחוקים יותר, מציינים יחסים רחוקים יותר כמו שכנות, ידידות או קשרי עבודה. כניסה למעגל האינטימי יותר מותנית בנכונות לכניסה לכל שאר המעגלים. כך, המעגל הקטן ביותר שאליו הפרט נכנס משקף את המדד למרחק החברתי. מדד זה מהווה, למעשה, תרגום לעמדות ולהערכה בין קבוצות שונות.

על סמך הסקירה שלעיל הועלו ההשערות האלה: (1) ימצא קשר חיובי בין תפיסות סטריאוטיפיות לבין החזקה במיתוסי אונס; (2) בעלי תפיסות סטריאוטיפיות המחזיקים במיתוסי אונס ייטו לשמור על מרחק חברתי גדול יותר מתוקפים ומקורבנות כאחד; (3) דתיות יותר מחילונית תחזקנה בתפיסות סטריאוטיפיות ובמיתוסי אונס, וכנגזרת מכך גם תיטינה יותר מחילונית לשמור על מרחק חברתי גדול יותר מתוקפים ומקורבנות; (4) ככלל, מידת הנכונות לקרבה חברתית תהא גבוהה יותר ביחס לקורבנות מאשר ביחס לתוקפים.

המחקר

המשתתפות במחקר

במחקר השתתפו 210 נבדקות, סטודנטיות שנה א' במחלקה למדעי החברה באוניברסיטת בר-אילן ובמכללות אשקלון ויהודה ושומרון, שהיו שלוחות של אוניברסיטת בר-אילן בעת ביצוע המחקר. 113 נבדקות הגדירו עצמן כדתיות (ממוצע הגיל 24.38, סטיית תקן 5.18) ו-97 הגדירו את עצמן כחילונית (ממוצע הגיל 24.46, סטיית תקן 2.64).

כלים

שאלון פריטים אישיים לבחינת הגדרה של מידת דתיות, גיל והשכלה.

שאלון מיתוסי אונס (The Rape Myth Acceptance Scale – RMAS) (Burt, 1980). השאלון כולל 19 פריטים הבוחנים את מידת הקבלה או הדחייה של מיתוסי אונס. 11 פריטים מתייחסים לאחריות הקורבן לגבי האונס (לדוגמה: "אם בחורה מתמזמת ומתגפפת ונותנת לדברים לגלוש – זו אשמתה בלבד, אם יכפו עליה יחסי מין"); דיווח הקורבן על אונס כמניפולציה (לדוגמה: "אחת הסיבות שנשים מדווחות דיווחי שווא על אונס היא שלפעמים יש להן צורך בתשומת לב") והאמונה שאונס קורה רק לנשים מסוימות (לדוגמה: "ברוב מקרי האונס, הנאנסת היא טיפוס מתירני או שיש לה שם לא טוב"). שמונה פריטים נוספים מהווים תת-שאלות לשאלה העיקרית: "אדם בא אליך וטוען שהוא נאנס. עד כמה תאמין לו, אם הוא: חברך הטוב ביותר, השכן שלך וכדומה". הואיל ושאלה זו לא נמצאה קשורה לשאר הקטגוריות וגם התשובות לא הצביעו על כל הבדלים בין הנבדקות במחקר, היא לא נכללה בניתוחים הסטטיסטיים. שאר השאלון הוצג לפני כל נבדק בשני נוסחים.

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

הנוסח הראשון בדק מיתוסים שהתייחסו לקורבן אישה (כבשאלון המקורי), לדוגמה: "כל אישה בריאה, אם היא באמת רוצה, יכולה להתנגד בהצלחה לאונס". הנוסח השני בדק מיתוסים שהתייחסו לקורבן גבר, לדוגמה: "כל גבר בריא, אם הוא באמת רוצה, יכול להתנגד בהצלחה לאונס". השאלונים היו זהים זה לזה, למעט שני פריטים שהוסרו מן השאלון שהתייחס לקורבן גבר, כיוון שלא היו רלוונטיים. מהימנות השאלונים ביחס לקורבן אישה ולקורבן גבר במבחן אלפא קורנבאך היא 0.71 ו-0.75. בהתאמה. היות שמספר הפריטים בשני השאלונים לא היה זהה (11 בשאלון המתייחס לקורבן אישה ו-9 בשאלון המתייחס לקורבן גבר) נעשתה ההשוואה לא על פי הסכום הכולל של תשובות הנבדקים (הסכום המקסימלי 77 ו-63, בהתאמה), אלא על פי סך כל התשובות של הנבדק ביחס לסכום הכולל האפשרי, באחוזים. הנבדקים נתבקשו לדרג את תשובותיהם מ-1 – כלל לא מסכים, עד 7 – מסכים בהחלט. ציון גבוה הצביע על אמונה חזקה במיתוסי אונס, ולהיפך.

שאלון עמדות (Burt, 1980) אשר נבנה במקור ככלי המנבא מיתוסי אונס. השאלון כולל 34 פריטים, המתחלקים לארבע קטגוריות כדלקמן: (1) סטריאוטיפים של תפקידי מין (sex role stereotyping) – מדד זה מתייחס לערכים משפחתיים, לתפקידים חברתיים ולתפקידים מגדריים של שני המינים; (2) אמונות בעימות ויריבות בין המינים (adversarial sexual beliefs) – מדד המתייחס ליחסים בין המינים כנצלניים, מניפולטיביים ולא בטוחים; (3) שמרנות מינית (sexual conservatism) – מדד המתמקד בהתנהגות המינית ומתייחס להגבלות הקשורות בבחירת בן זוג מתאים לקיום יחסי מין, אופן ביצוע האקט המיני, התנאים והנסיבות שבהם מין צריך להתקיים; (4) קבלה של אלימות בין-אישית (acceptance of interpersonal violence), מדד אשר מתייחס לכך שכוח ואילוץ הם דרכים לגיטימיות להשיג הכנעה, בעיקר ביחסים אינטימיים וביחסי מין. מספר הפריטים בכל קטגוריה הם 9, 9, 10, 6 בהתאמה.

מהימנות הקטגוריות המדווחת על ידי ברט (Burt, 1980) במבחן אלפא קורנבאך נעה בין 0.78 ל-0.59. במחקר זה נמצאה מהימנות של 0.78 בשתי קטגוריות, סטריאוטיפים של תפקידי מין ושמרנות מינית; נמצאה מהימנות של 0.65 בקטגוריה שבדקה אמונות בעימות ויריבות בין המינים; נמצאה מהימנות של 0.31 בקטגוריה שבדקה קבלה של אלימות בין-אישית. בדומה לממצאיה של ברט (Burt, 1980), גם במחקר זה המהימנות הנמוכה מתייחסת לקטגוריה הרביעית (acceptance of interpersonal violence). כיוון שהמהימנות הנמוכה משקפת העדר מדד עקבי ותקף הוחלט להתעלם מקטגוריה זו. הנבדקים נתבקשו לדרג את תשובותיהם מ-1 – כלל לא מסכים, עד 7 – מסכים בהחלט, כך שציון גבוה שיקף החזקה בעמדות שמרניות יותר.

סולם להערכת מרחק חברתי (Social Distance Scale) (Bogardus, 1925, 1959.) (1968). הסולם נועד לבדוק את יחסם של נבדקים כלפי קבוצות אנשים, כגון קבוצה אתנית, קבוצה דתית, קבוצת גזע וכדומה. הסולם בנוי כמטריצה בעלת טורים ושורות. בטורים רשומים שבעה סוגים של מגע או קשר חברתי, שהנבדק מוכן לקיים עם פרט המייצג קבוצה כלשהי, כדלקמן: מגורים באותה שכונה, מגורים בבניין משותף, מקום עבודה משותף, נכונות לבלות בחברתו, נכונות לגור עמו בחדר משותף, נכונות להיות חבר קרוב שלו ונכונות להתחתן אתו. בשורות המטריצה רשומות הקבוצות שאליהן מתבקש הנבדק להתייחס. מחקר זה התבסס על "מדד המרחק החברתי" של בוגרדוס (Bogardus, 1925, 1968) לצורך בדיקה של מידת הנכונות של הנבדקים לקיים את כל אחד משבעת סוגי המגע החברתי שתוארו לעיל עם שתי קבוצות של אוכלוסיות: עברייני מין וקורבנות של עבירות מין. מצירוף שבעת הטורים ושתי השורות התקבלה מטריצה בעלת 14 תאים. כל נבדק התבקש להתייחס לכל תא במטריצה (המייצג מידת קרבה מסוימת כלפי אוכלוסייה מסוימת) ולסמן \times בתא רק כאשר יש נכונות לקשר. יש לציין שסולמות בוגרדוס לא הבחינו בין קורבנות גברים ונשים.

הליך

איסוף הנתונים בוצע בתחילת שנת הלימודים בקרב סטודנטיות בשנת הלימודים הראשונה שלהן. הנסיינות נפגשו עם הסטודנטיות במוסדות הלימוד שלהן. כל נבדקת ענתה על כל חמשת השאלונים שפורטו לעיל. תחילה הוצג לנבדקות שאלון מיתוסי אונס, אשר התייחס לקורבן (פוטנציאלי) אישה, ולאחר הצגת השאלונים הנוספים, הוצג השאלון המתייחס לקורבן (פוטנציאלי) גבר. זאת על מנת להימנע מאפקט של סדר או גרירה (carry over). הנבדקות קיבלו הסבר מפורט לגבי אופן מילוי השאלון. הנסיינות שהו עם הנבדקות במהלך מילוי השאלונים על מנת להבטיח מילוי מלא ומהימן שלהם.

ממצאים

בשלב הראשון נבחנו ההשערות בנוגע לעמדות סטריאוטיפיות ולהחזקה במיתוסי אונס בקרב דתיות וחילוניות. בשלב השני נעשה ניסיון לבחון אם החזקה בתפיסות שמרניות ובמיתוסי של אונס משפיעה על הנכונות של נבדקות להיות בקשר עם קורבנות ותוקפים. לוח 1 מציג ממוצעים וסטיות תקן של שלושת המדדים שבחנו עמדות בקרב דתיות וחילוניות.

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

לוח 1: ממוצעים וסטיות תקן של מדדי עמדות בקרב דתיות וחילוניות

F(1,207)	כלל המדגם		חילוניות		דתיות		המדד
	(N=210)		(N=97)		(N=113)		
	ממוצע	ס.ת.	ממוצע	ס.ת.	ממוצע	ס.ת.	
60.71 **	9.68	32.84	8.00	27.85	8.95	37.08	סטריאוטיפים של תפקידי מין
.69	7.37	22.83	6.93	23.29	7.73	22.44	אמונה בעימות ויריבות בין המינים
42.03 **	9.96	32.85	8.30	28.47	9.76	36.58	שמרנות מינית

** p < 0.01

ניתוח שונות (MANOVA) העלה הבדל מובהק בין שתי קבוצות הנבדקות: $F(3,205) = 28.79; p < .001; Wilks\ Lambda = .70$. הבדל זה בא לידי ביטוי במדד שבדק סטריאוטיפים של תפקידי מין $[F(1,207) = 60.71; p < .001]$ ובמדד שבדק שמרנות מינית $[F(1,207) = 41.03; p < .001]$. כלומר, דתיות יותר מחילוניות מחזיקות בתפיסות סטריאוטיפיות באשר לתפקידי מין (sex role stereotyping), המתייחסים לערכים משפחתיים ולתפקידים חברתיים מגדריים, ומפגינות שמרנות מינית גבוהה יותר (sexual conservatism) בכל הקשור בהתנהגות המינית, בהגבלות הקשורות בבחירת בן זוג מתאים לקיום יחסי מין, באופן ביצוע האקט המיני ובתנאים ובנסיבות שבהן מין צריך להתקיים. לא נמצאו הבדלים בין הקבוצות במדד שבדק אמונה בעימות ויריבות בין המינים $[F(1,207) = .69; p > .05]$.

בלוח 2 מוצגים ממוצעים וסטיות תקן (בציוני Z) של התשובות לשאלונים שבחנו אמונה במיתוסי אונס כלפי קורבנות בני שני המינים, בקרב דתיות וחילוניות. מאחר שמספר הפריטים בשני השאלונים לא היה זהה (ראו פירוט בסעיף הכלים), נעשה שימוש בציוני Z לצורך השוואה בין הקבוצות. בחישוב הציונים הגולמיים בשאלון שבדק מיתוסי אונס ביחס לנשים, ממוצע הציונים של דתיות היה 21.99 (סטיית תקן 7.38) ושל חילוניות — 20.56 (סטיית תקן 5.94). בחישוב הציונים הגולמיים בשאלון שבדק מיתוסי אונס ביחס לגברים, ממוצע הציונים של דתיות היה 21.12 (7.76) ושל חילוניות — 19.51 (7.43).

מלוח 2 עולה מגמה דומה בקרב שתי קבוצות הנבדקות: החזקה גבוהה יותר במיתוסים הקשורים לקורבן גבר בהשוואה לאלו הקשורים לקורבן אישה. ניתוח שונות למדידות חוזרות הראה כי הבדלים אלה מובהקים בקרב שתי קבוצות המחקר $[F(1, 206) = 36.60, p < .001]$. לא נמצאו הבדלים בין הקבוצות $[F(1, 206) = 2.86, p > .05]$ וגם לא נמצאה אינטראקציה בין המשתנים שנמדדו $[F(1, 206) = .18, p > .05]$. כאמור, שאלון זה מתייחס למידת האחריות המיוחסת לקורבן אונס, אחריות המוצאת את ביטוייה במיתוסי אונס (לדוגמה: האמונה שאונס קורה רק לנשים מסוימות או לגברים מסוימים). ניתן לראות שגם דתיות וגם חילוניות מחזיקות במידה

רבה יותר במיתוסי אונס כאשר הקורבן הוא גבר, לאמור, מייחסות לגבר שנאנס אחריות גבוהה יותר בהשוואה לאישה שנאנסת.

לוח 2: ממוצעים וסטיות תקן של שאלון מיתוסי אונס בקרב דתיות וחילוניות (בציוני Z)

F(1,206)	חילוניות (N=97)		דתיות (N=113)		
	ממוצע	ס.ת.	ממוצע	ס.ת.	
—	.07	.27	.09	.29	מיתוסי אונס נשים
—	.12	.31	.12	.34	מיתוסי אונס גברים
2.86	—	—	—	—	מיתוסי אונס נשים וגברים
36.60 **	—	—	—	—	דתיות וחילוניות

** p < 0.01

בדומה לממצאיה של ברט (Burt, 1980), גם במחקר זה נמצאו מתאמים חיוביים בין החזקה בעמדות סטריאוטיפיות לבין החזקה במיתוסי אונס הן ביחס לנשים והן ביחס לגברים (מכלל 14 ההשוואות רק מתאם אחד אינו מובהק וגם הוא בכיוון המשווער). כפי שניתן לראות בלוח 3, בכל שבע ההשוואות, אלו של דתיות נמצאו גבוהות יותר. לאמור, נבדקות דתיות המחזיקות במידה רבה יותר בעמדות שמרניות כלפי מין ואשר מתייחסות ליחסים בין המינים כנצלניים, מניפולטיביים ולא בטוחים, מחזיקות במידה רבה יותר גם במיתוסי אונס ביחס לנשים ולגברים. נבדקת המפגינה עמדה שמרנית תפגין מערכת של ציפיות שמרניות גם כאשר לקורבן אונס.

לוח 3: מתאמים בין החזקה בעמדות סטריאוטיפיות לבין החזקה במיתוסי אונס ביחס לנשים ולגברים

שמרנות מינית	אמונה בעימות ויריבות בין המינים	סטריאוטיפים של תפקידי המין	מיתוסי אונס נשים	
				מיתוסי אונס גברים
.45 **	.37 **	.39 **	.49 **	דתיות (N=113)
.30 **	.23 *	.25 *	.44 **	חילוניות (N=97)
.39 **	.30 **	.34 **	.47 **	כללי (N=210)
				מיתוסי אונס נשים
.30 **	.36 **	.39 **	1.00	דתיות (N=113)
.25 *	.19	.34 **	1.00	חילוניות (N=97)
.30 **	.29 **	.37 **	1.00	כללי (N=210)

* p < 0.05 ** p < 0.01

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

השלב השני של ניתוח התוצאות עסק בניסיון לבחון אם החזקה בתפיסות שמרניות ובמיתוסי אונס משפיעה על הנכונות של הנבדקות להיות בקשר עם קורבנות ותוקפים. לשם בחינת הבדלים בנכונות לקרבה חברתית בקרב דתיות וחילוניות, חושבה התפלגות השכיחות בשתי המטריצות (אחת לגבי קורבנות ואחת לגבי תוקפים). כל סימון של נבדק בתא ספציפי שמשמעו נכונות לסוג קרבה מסוים הוערך בציון 1. ככל תא נעשה חישוב של מספר התשובות החיוביות שהתקבלו. לאחר מכן נעשה חישוב באשר להתפלגות התשובות בכל התאים, באחוזים. לוח 4 מציג את פיזור ההתפלגות באחוזים של התשובות המשקפות נכונות של דתיות וחילוניות לסוגים שונים של קשר, עם קורבנות ועם תוקפים.

לוח 4: התפלגות המוכנות של דתיות וחילוניות לסוגים שונים של קשר עם הקורבנות (באחוזים)

חילוניות (N=97)		דתיות (N=113)		מדד קרבה
קורבנות	תוקפים	קורבנות	תוקפים	
90.73	22.85	86.50	26.12	מוכנה לגור בשכונה שבה גר קורבן/תוקף
86.35	10.13	77.00	5.77	מוכנה לגור בבניין משותף עם קורבן/תוקף
92.03	14.45	84.30	8.98	מוכנה לעבוד יחד במקום עבודה עם קורבן/תוקף
89.18	1.37	76.10	2.97	מוכנה לבלות בחברה עם קורבן/תוקף
70.65	1.01	58.20	1.48	מוכנה לגור יחד בחדר עם קורבן/תוקף
87.38	.52	75.88	1.76	מוכנה להיות חברה קרובה של קורבן/תוקף
38.65	.33	31.45	.45	מוכנה להתחתן עם קורבן/תוקף

מעיון בלוח 4 עולות שלוש מגמות. האחת, בקרב שתי קבוצות המחקר קיימת מוכנות גבוהה יותר לקשר עם קורבנות בהשוואה לקשר עם תוקפים (74.60% לעומת 7.01% בהתאמה). עוד עולה מן הלוח, כי ככלל מידת הנכונות לקשר יורדת ככל שסוג הקרבה נתפס כאינטימי יותר. המגמה השלישית מצביעה על מוכנות גבוהה יותר לקשר הן עם קורבנות והן עם תוקפים בקרב קבוצת החילוניות (79.28% לעומת 69.92% וכן 7.24% לעומת 6.79%, בהתאמה), אולם כפי שניתן לראות הפערים בין שתי קבוצות המחקר אינם גדולים.

חשוב לציין כי בלוח 4 הוצגו סוגי הקשר על פי המיקום שקבע בוגרדוס, אם כי החישובים נערכו על פי סדר הפריטים שנמצאו במחקר זה. בוגרדוס מיקם נכונות למגורים בבניין משותף אחרי נכונות לעבודה משותפת, לאמור, הוא הניח כי נכונות לעבודה משותפת משקפת קרבה גדולה יותר ומכילה מוכנות למגורים באותו בניין, כך גם בהתייחס לנכונות להיות חבר קרוב המכילה נכונות למגורים באותו חדר. בקרב

הנבדקות במחקר הסדר לא נשמר. סביר להניח כי הסיבה לכך קשורה במידת איום גבוהה יותר ובמידת פגיעות רבה יותר כפונקציה של מידת הקרבה הפיזית והנוכחות הממושכת והאינטימית.

בהתאם להצעתו של בוגרדוס חושבו שני מדדים, האחד של קרבה חברתית והשני של איכות הקשר. המדדים חושבו על פי ההיררכיה של מדדי הקשר, כפי שנמצא במחקר זה (ראו הסבר ללוח 4). מדד קרבה חברתית חושב על פי מספר סוגי הקרבה שהנבדק הביע נכונות לגביהם. לדוגמה, נבדק אשר הביע נכונות לכל שבעה סוגי הקרבה המוצגים בלוח 4 ביחס לקורבן, קיבל ציון 7. אם הנבדק הביע נכונות רק לשלושה מתוך שבעה סוגי הקרבה, הוא קיבל ציון 3. ציון גבוה יותר משמעו מוכנות לקשר קרוב יותר. חישוב המדד איכות הקשר נעשה באמצעות סיכום הערכים של כל אותם סוגי קרבה אשר לגביהם הנבדק הביע נכונות, וכל סוג של מגע קיבל ניקוד בהתאם לסדר ההיררכי שבו הוא מופיע, החל מ-1 — נכונות למגורים באותה שכונה, ועד 7 — נכונות להינשא. לדוגמה, נבדק שביטא נכונות לארבעת סוגי הקרבה הראשונים — קיבל ציון 10 במדד איכות הקשר (טווח הציונים 0–28). גם במקרה זה, ציון גבוה יותר מעיד על נכונות לקשר אינטימי יותר.

לוחות 5 ו-6 מציגים את הממוצעים וסטיות התקן של מדדי קרבה חברתית ואיכות קשר כלפי תוקפים וקורבנות, בקרב דתיות וחילוניות. יש לציין כי המגמות שתוארו בלוח 4 משתקפות גם בלוחות 5 ו-6. מלוח 5 עולה כי הנכונות לקרבה עם קורבנות, בקרב שתי קבוצות הנבדקות, נמצאת במחצית העליונה של הסולם. בולט במיוחד העדר נכונות לקרבה עם תוקפים (הערכים מצויים בקצה התחתון של הסולם). ככלוח 4, המגמה בולטת יותר בקרב חילוניות בהשוואה לדתיות.

ניתוח שונות למדידות חוזרות הראה כי בקרב שתי קבוצות המחקר יש מוכנות רבה יותר לקרבה חברתית עם קורבנות בהשוואה לתוקפים $[F(1,208) = 1219.15, p < .001]$. מגמה זו בולטת יותר בקרב חילוניות $[F(1,208) = 6.40, p < .05]$. ההבדל

לוח 5: ממוצעים וסטיות תקן של מדדי קרבה חברתית עם תוקפים וקורבנות בקרב דתיות וחילוניות

F(1,208)	כללי (N=210)		חילוניות (N=97)		דתיות (N=113)		
	ממוצע	ס.ת.	ממוצע	ס.ת.	ממוצע	ס.ת.	
—	1.82	5.02	1.61	5.35	1.94	4.74	קורבן
—	.73	.47	.79	.51	.68	.43	תוקף
1219.15 **	—	—	—	—	—	—	תוקף/קורבן
6.40 *	—	—	—	—	—	—	דתיות/חילוניות

* $p < 0.05$ ** $p < 0.001$

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

בין חילוניות לדתיות בולט יותר ביחס לקורבנות, מה שמסביר את האינטראקציה המובהקת שהתקבלה $[F(1,208)=4.31, p < .05]$. בדומה לממצאים בדבר המוכנות הרבה לקשר עם קורבנות, לעומת קשר עם תוקפים, בהתייחס למדד שבדק את איכות הקשר, שתי קבוצות המחקר נכונות לקשר אינטימי גדול יותר עם קורבנות $[F(1, 207)=1155.55, p < .001]$. עם זאת, לא נמצא הבדל בין דתיות וחילוניות $[F(1, 207)=.017, p > .05]$, וגם לא נמצאה אינטראקציה בין המשתנים שנמדדו $[F(1, 207)=319, p > .05]$.

לוח 6: ממוצעים וסטיות תקן של מדדי איכות הקשר עם תוקפים וקורבנות בקרב דתיות וחילוניות

F(1,208)	כללי (N=210)		חילוניות (N=97)		דתיות (N=113)		
	ממוצע	ס.ת.	ממוצע	ס.ת.	ממוצע	ס.ת.	
-	7.23	18.08	7.36	18.19	7.14	17.98	קורבן
-	2.15	1.10	1.72	.91	2.44	1.26	תוקף
1155.55 **	-	-	-	-	-	-	תוקף/קורבן
.17	-	-	-	-	-	-	דתיות/חילוניות

** $p < 0.001$

בקרב כלל הנבדקות נמצא מתאם מובהק בין שני המשתנים התלויים: נכונות לקרבה חברתית ואיכות הקשר, הן ביחס לתוקפים $(r = .52, p < .01)$ והן ביחס לקורבנות $(r = .51, p < .01)$.

בבחינה של המתאמים לא נמצאו הבדלים בעוצמת המתאמים בין דתיות וחילוניות לגבי התוקף והקורבן. בקרב שתי הקבוצות לא נמצאו מתאמים בין מוכנות לקרבה חברתית ובין מיתוסי אונס והחזקה סטריאוטיפית של תפקידי מגדר בקרב כלל הנבדקות נמצא מתאם מובהק בין שני המשתנים התלויים: נכונות לקרבה חברתית ואיכות הקשר, הן ביחס לתוקפים $(r = .52, p < .01)$ והן ביחס לקורבנות $(r = .51, p < .01)$.

בבחינה של המתאמים, לא נמצאו הבדלים בעוצמת המתאמים בין דתיות וחילוניות לגבי התוקף והקורבן. בקרב שתי הקבוצות לא נמצאו מתאמים בין מוכנות לקרבה חברתית ובין מיתוסי אונס והחזקה סטריאוטיפית של תפקידי מגדר. מבחן פירסון לבחינת קשר בין מדדי השאלונים של ברט (Burt, 1980) לבין המדדים הקשורים במרחק חברתי של בוגרדוס (Bogardus, 1925, 1968) העלה מתאמים שליליים נמוכים בהתייחס לקורבן, אך מובהקים בטווח שבין -0.14 ל- -0.17 . $(p < .05)$. המתאמים בהתייחס לתוקף נמצאו לא מובהקים. נראה כי כל הנבדקות,

ללא תלות במידת השמרנות שלהן, הפגינו דחייה מקרבה לתוקף. יש לציין כי המתאמים שנמצאו מובהקים אומנם נמוכים, אך מובהקותם מלמדת על נטייה כלשהי, שלפיה שמרנות נמוכה יותר מתקשרת עם מוכנות לקרבה רבה יותר עם הקורבן. יש להסתייג ממצא זה לאור עוצמות המתאמים הנמוכות.

דיון

ממצאי מחקר זה הצביעו על הבדלים בין דתיות לחילוניות בכל הקשור לתפיסה סטריאוטיפית של תפקידי המין ולשמרנות מינית. ממצא זה אינו מפתיע לאור העובדה שמדובר במדדים הקשורים בערכים המיוחסים לבעלי תפיסה מסורתית. כאמור לעיל, המדד שבחן תפיסה סטריאוטיפית של תפקידי מין (sex role stereotyping) מתייחס לערכים משפחתיים, לתפקידים חברתיים ולתפקידים מקצועיים של שני המינים. המדד שבדק את מידת השמרנות המינית (sexual conservatism) מתמקד בהתנהגות המינית ומתייחס להגבלות הקשורות בבחירת בן זוג מתאים לקיום יחסי מין, אופן ביצוע האקט המיני, התנאים והנסיבות שבהן מין צריך להתקיים וכדומה. שני המדדים הללו מתיישרים עם ערכים דתיים, כגון החשיבות המוקנית לשמירת המסגרת המשפחתית, שמירת בתולים עד לנישואים והימנעות מקיום יחסי מין בזמן מחזור. ממצאים אלה עולים בקנה אחד עם ממצאי מחקרים בדבר קשר בין נאמנות לתפקידי מין מסורתיים לאמונה דתית ולתפיסה קונסרבטיבית (Brinkerhoff & Mackie, 1985; Forliti & Benson, 1986; Kirkpatrick, 1993; McFarland, 1989).

עם זאת, במדד שבדק אמונה בעימות ויריבות בין המינים (adversarial sexual beliefs) לא נמצאו הבדלים בין דתיות לחילוניות. כפי שצוין לעיל, מדד זה מתייחס ליחסים בין המינים כנצלניים, מניפולטיביים ולא בטוחים. אפשר שהעדר הבדלים בין הקבוצות נובע מכך שמדובר במדד הקשור לערכים אוניברסליים ולא דווקא לערכים דתיים. מגמה זו משתקפת גם בהעדר הבדלים בין הקבוצות בהחזקה במיתוסי אונס. הן בקרב דתיות והן בקרב חילוניות נמצאה נטייה חזקה יותר להחזיק במיתוסי אונס הקשורים לקורבן גבר בהשוואה לאלה הקשורים לקורבן אישה. ייתכן שממצא זה משקף את התפיסה הרווחת בחברה באשר לציפיות התפקיד מגבר ומאישה (Good, Borst, & Wallace, 1994). טיעונים כגון "כל גבר יכול להיאנס" אינם מתיישרים עם התפיסה הרווחת שגבר מסוגל להגן על עצמו. אם גבר לא הפגין התנגדות לתקיפה מינית, סביר להניח שתוטל עליו לפחות חלק מן האשמה והאחריות. ממצאי מחקרם של קסינג ופרייטו (Kassing & Prieto, 2003) תומכים בסברה זו. בנוסף, ייתכן כי נשים, על רקע פגיעותן ומתוך הזדהות עם נשים כקורבנות

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

פוטנציאליים (Brady & Chrisler, 1991), נוטות לאמץ פחות מיתוסי אונס ביחס לקורבנות נשים בהשוואה לקורבנות גברים, על רקע ייחוס הגנתי (Bell et al., 1994). באשר לכך, גיאקופאסי ודול (Giacopassi & Dull, 1986) טוענים כי אנשים נוטים לדחות מיתוסים הקשורים לקבוצות סוציולוגיות שהם משתייכים אליהן ולהחזיק במיתוסים כלפי קבוצות שהם אינם נמנים עימן (ראו גם: Baker, Terpstra, 1990 & Cutler).

תיאורית המודולריות השיפוטית (Wolf, 2001) יכולה לספק הסבר לכך. על פי התיאוריה, שיפוט מוסרי (אשר החזקה במיתוסי אונס הינה מקרה פרטי שלו) משתנה כפונקציה של תפקידים, מטרות ומניעים. לכן אין זה מפתיע שהנבדקות, כולן נשים, נטו לאמץ מיתוסים של אונס ביחס לגברים יותר מאשר מיתוסים כלפי נשים. ממצא זה עולה בקנה אחד גם עם ממצאי מחקרים (לדוגמה: Burt, 1980; Field, 1978; Lonsway & Fitzgerald, 1994; Muehlenhard, Friedman, & Thomas, 1985; Szymanski, Devlin, Chrisler, & Vyse, 1993) המצביעים על נטייה גבוהה יותר בקרב גברים מאשר בקרב נשים להחזיק במיתוסי אונס ביחס לנשים.

כמשוער נמצא קשר בין עמדות ותפיסות סטריאוטיפיות לבין החזקה במיתוסי אונס. ממצא זה עולה בקנה אחד עם ממצאיה של ברט (Burt, 1980), ונתמך גם במחקרים אחרים (Acock & Ireland, 1983; Check & Malamuth, 1983; Merrell, 1997). ככל שאדם נמצא נאמן יותר לתפיסות סטריאוטיפיות של תפקידי מין, יש לו ציפיות ביחס לאופן שבו נשים וגברים אמורים לנהוג (Costin & Schwarz, 1987; Good et al., 1994). אומנם מבחינה סטטיסטית נשים הן הקורבנות העיקריים לתקיפה מינית, אולם הציבור הרחב, וגם אנשי מקצוע, עדיין ממשיכים להתעלם ולהתכחש למספר המשמעותי של גברים שהותקפו מינית. במובנים מסוימים המצב של קורבנות גברים כיום אינו שונה מזה של קורבנות נשים לפני שניים-שלושה עשורים (Scarce, 1997).

במחקר זה בלטה הסתייגות של כלל הנבדקות, ללא תלות במידת השמרנות שלהן, מקרבה חברתית לעברייני מין. אין זה מפתיע, לפי שעבירות מין מהוות איום על השלמות הפיזית והנפשית של פרטים בחברה וקיימת בחברה חרדה מפשעים בכלל ומכאלה המאיימים על הביטחון האישי בפרט (Way et al., 2004; Winslow, 1983; Wodarski & Whitiker, 1989). כמצופה, הנכונות לקרבה חברתית עם קורבנות בקרב כל הנבדקות הייתה גבוהה באופן משמעותי מזו שהופגנה על ידן כלפי עברייני מין. אולם בולטת העובדה שהן העדיפו שלא להימצא בקשר אינטימי (מגורים משותפים או נישואים) עם קורבנות, ממצא שבא לידי ביטוי גם במחקרה של טוניק (Tunick, 2000). אפשר שקרבה אינטימית לקורבן מעוררת פחדים ומגבירה את תחושות הפגיעות של הנבדקות, ועל מנת להבטיח לעצמן שאירועים כגון תקיפה מינית לא יקרו להן הן מרחיקות מעצמן את מי שחוו אירועים שכאלה.

לאור ממצאי מחקרים המראים שידע מוקדם הינו גורם מפחית דעות קדומות וסטריאוטיפים (Hosseinali, 1999) וכך גם מגע בין קבוצתי (שורצולד ואמיר, 1984; שורצולד וינון, 1978; Cook, 1985; Brewer & Kramer, 1986), רצוי להפגיש פרטים מאוכלוסיות שונות זה עם זה, ולספק בכך הזדמנות להיכרות הדדית, שתגביר את ההבנה ואת הקבלה, ותפחית את הסטריאוטיפים השליליים. זאת ועוד, על פי מודל הזהות הקבוצתית המשותפת (Gaertner, Dovidio, & Gaertner, 1986; Gaertner & Dovidio, 1986) יכולת קוגניטיבית להכליל קבוצות נבדלות בתוך קבוצת-על משותפת, תלות ושיתוף פעולה הדדי, מעמד שווה ונורמות תומכות, עשויים להביא לשיפור היחסים והעמדות הביין-קבוצתיים. יש לכך חשיבות הן כלפי קורבנות והן כלפי תוקפים. באשר לקורבן, יש בכך כדי לשחרר אותו מתחושות האשם המתעוררות בו, בין השאר לאור מסרים חברתיים שהם תולדה של דעות קדומות וחשיבה סטריאוטיפית. הדבר נכון לגבי קורבן אישה, כל שכן לגבי קורבן גבר, הנמנע בדרך כלל מלדווח על הפגיעה בו ומלבקש עזרה טיפולית (Frazier, 1993; Mezey & King, 1989). לגבי התוקף יש בכך כדי לסייע לו להשתקם ולהרגיש חלק מחברה שאומנם מגנה ודוחה את מעשיו אך לא דוחה אותו ונותנת לו הזדמנות; שכן תחושות הדחייה שעבריינין מין חש דוחפות אותו לא פעם לחזור ולבצע עבירות, אם כדי לפצות על תחושות הדחייה הללו ואם כדרך לבטא כעס ונקמה בחברה.

מקורות

- שורצולד, י. ואמיר, י. (1984). יחסים בין עדתיים באספקלריית הזמן. מגמות, כח, 207–230.
- שורצולד, י. וינון, י. (1978). סימטריה ואסימטריה בתפיסה בין-עדית. מגמות, כד, 45–52.
- Acock, A. C., & Ireland, N. K. (1983). Attribution of blame in rape cases: The impact of norm violation, gender, and sex role attitude. *Sex Roles, 9*, 179–193.
- Anderson, K. B., Cooper, H., & Okamura, L (1997). Individual differences and attitudes toward rape: A meta-analytic review. *Personality and Social Psychology, 23*, 295–315.
- Baker, O. D., Terpstra, D. A., & Cutler, B. D. (1990). Perceptions of sexual harassment: A re-examination of gender differences. *The Journal of Psychology, 124*, 409–416.
- Bell, S. T., Kuriloff, P. J., & Lottes, I. (1994). Understanding attributions of blame in stranger rape and date rape situations: An examination of gender, race, identification and students' social perceptions of rape victims. *Journal of Applied Social Psychology, 24*, 1719–1734.
- Bogardus, E. (1925). Measuring social distance. *Journal of Applied Sociology, 9*, 299–308.
- Bogardus, E. (1933). A social distance scale. *Sociology and Social Research, 52*, 149–156.
- Bogardus, E. (1959). *Social distance*. Los Angeles: University of Southern California Press.

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

- Bogardus, E. (1968). Comparing racial distance in Ethiopia, South Africa and the United States. *Sociology and Social Research*, 52, 149–156.
- Brady, E. C., & Chrisler, J. C. (1991). Date rape: Expectations, avoidance strategies and attitudes toward victims. *Journal of Social Psychology*, 131, 427–429.
- Brewer, M. B., & Kramer, R. M. (1986). Choice behavior in social dilemmas: Effects of social identity, group size and decision framing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 543–549.
- Brinkerhoff, M. E., & Mackie, M. (1985). Religion and gender: A comparison of Canadian and American student attitudes. *Journal of Marriage and Family*, 47, 415–429.
- Brownmiller, S. (1975). *Against our will: Men, women and rape*. New York: Simon & Schuster.
- Buddie, A. M., & Miller, A. G. (2001). Beyond rape myths: A more complex view of perceptions of rape victims. *Sex Roles*, 45, 139–160.
- Burt, M. (1980). Cultural myths and supports for rape. *Journal of Personality & Social Psychology*, 38, 217–230.
- Calhoun, L. G., Selby, J. W., & Warring, L. J. (1976). Social perception of the victim's causal role in rape: An exploratory examination of four factors. *Human Relations*, 29, 517–526.
- Caron, S. L., & Carter, D. B. (1997). The relationships among sex role orientation, egalitarianism, attitudes toward sexuality and attitudes toward violence against women. *Journal of Social Psychology*, 137, 568–588.
- Check, J. V. P., & Malamuth, N. M. (1983). Sex role stereotyping and reactions to depictions of stranger versus acquaintance rape. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45, 344–356.
- Cook, S. W. (1985). Experimenting on social issues: The case of school desegregation. *American Psychologist*, 40, 452–460.
- Costin, F., & Schwarz, N. (1987). Beliefs about rape and women's social roles: A four-nation study. *Journal of Interpersonal Violence*, 2, 46–56.
- Damrosch, S. P. (1985). How perceived carelessness and time of attack affect nursing students' attributions about rape victims. *Psychological Report*, 56, 531–536.
- Davies, M., & McCartney, S. (2003). Effects of gender and sexuality on judgements of victim blame and rape myth acceptance in a depicted male rape. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 13, 391–398.
- Donnelly, D. A., & Kenyon, S. (1996). "Honey, we don't do men": Gender stereotypes and the provision of services to sexually assaulted males. *Journal of Interpersonal Violence*, 11, 441–448.
- Ellis, L. (1989). *Theories of rape: Inquiries into the causes of sexual aggression*. New York: Hemisphere Publishing Corporation.
- Field, H. S. (1978). Attitudes toward rape: A comparative analysis of police, rapists, crisis counselors, and citizens. *Journal of Personality and Social Psychology*, 36, 156–179.
- Forliti, J. E., & Benson, P. L. (1986). Young adolescents: A national study. *Religious Education*, 81, 199–224.
- Frazier, P. A. (1993). A comparative study of male and female rape victims seen at a hospital based rape crisis program. *Journal of Interpersonal Violence*, 8, 64–76.

- Gaertner, S. L., & Dovidio, J. F. (1986). The aversive form of racism. In F. F. Dovidio & S. L. Gaertner (Eds.), *Prejudice, discrimination, and racism* (pp. 61–90). Orlando, FL: Academic Press.
- Gaertner, S. L., Dovidio, J. F., & Bachman, B. A. (1996). Revisiting the contact hypothesis: The induction of a common in-group identity. *International Journal of Intercultural Relations, 20*, 271–290.
- Giacopassi, D. J., & Dull, R. T. (1986). Gender and racial differences in the acceptance of rape myths within a college population. *Sex Roles, 15*, 63–75.
- Good, G., Borst, T., & Wallace, D. (1994). Masculinity research: A review and critique. *Applied and Preventive Psychology, 3*, 3–14.
- Hosseinali, T. (1999). International psychology. *Journal of Philosophy and History of Education, 49*, 70–85.
- Janoff-Bullman, R., Timko, C., & Carli, L. L. (1985). Cognitive biases in blaming the victim. *Journal of Experimental Social Psychology, 21*, 161–177.
- Jenkins, M. J., & Dambrot, F. H. (1987). The attribution of date rape: Observer's attitudes and sexual experiences and the dating situation. *Journal of Applied Social Psychology, 17*, 875–895.
- Johnson, B. E., Kuck, D. L., & Schander, P. R. (1997). Rape myth acceptance and sociodemographic characteristics: A multidimensional analysis. *Sex Roles, 36*, 693–707.
- Kassing, L. R., & Prieto, L. R. (2003). The rape myth and blame-based beliefs of counselors-in-training toward male victims of rape. *Journal of Counseling and Development, 81*, 455–461.
- Kirkpatrick, L. (1993). Fundamentalism, Christian orthodoxy and intrinsic religious orientation as predictors of discriminatory attitudes. *Journal for the Scientific Study of Religion, 32*, 256–268.
- Kopper, B. A. (1996). Gender, gender identity, rape myth acceptance, and time of initial resistance on the perception of acquaintance rape blame and avoidability. *Sex Roles, 34*, 81–93.
- Lonsway, K. A., & Fitzgerald, L. F. (1994). Rape myths in review. *Psychology of Women Quarterly, 18*, 133–140.
- McFarland, S. G. (1989). Religious orientation and the targets of discrimination. *Journal for the Scientific Study of Religion, 28*, 324–336.
- Merrell, J. L. (1997). The effects of gender role attitudes, participant gender, and situational factors on attitudes toward marital rape and sexual obligation. *Dissertation Abstracts International, 59* (3B), 1373.
- Mezey, G., & King, M. (1989). The effects of sexual assault on man: A survey of 22 victims. *Psychological Medicine, 19*, 205–209.
- Muehlenhard, C. L., Friedman, D. E. & Thomas, C. M. (1985). Is date rape justifiable? The effects of dating activity, who initiated, who paid, and men's attitudes toward women. *Psychology of Women Quarterly, 9*, 297–310.
- Muir, G., Lonsway, K. A., & Payne, D. L. (1996). Rape myth acceptance among Scottish and American students. *The Journal of Social Psychology, 136*, 261–262.
- Owen, A., Eisner, H. C., & McFaul, T. R. (1981). A half century of social distance research:

עמדות כלפי מגדר, מיתוסי אונס ומרחק חברתי מקורבנות ומתוקפים מינית בקרב דתיות וחילוניות

- National replication of the Bogardus studies. *Sociology and Social Research*, 66, 80–95.
- Scarce, M. (1997). Same-sex rape of male college students. *Journal of American College Health*, 45, 171–173.
- Simonson, K., & Subich, L. M. (1999). Rape perceptions as a function of gender role traditionality and victim perpetrator association. *Sex Roles*, 40, 617–634.
- Sinclair, H. C., & Bourne, L. E. (1998). Cycle of blame or just world; Effects of legal verdict on gender patterns in rape myth acceptance and victim empathy. *Psychology of Women Quarterly*, 22, 575–588.
- Sundberg, S. L., Barbaree, H. E., & Marshall, W. L. (1991). Victim blame and the disinhibition of sexual arousal to rape vignettes. *Violence and Victims*, 6, 103–120.
- Szymanski, L. A., Devlin, A. S., Chrisler, J. C., & Vyse, S. A. (1993). Gender role and attitudes toward rape in male and female college students. *Sex Roles*, 29, 37–57.
- Tunick, W. S. (2000). Stigmatization of and willingness to discriminate against adult incest survivors. *Dissertation Abstracts International*, 60(11-B), 5840.
- Walsh, E. (1990). Becoming an American and liking it as functions of social distance and severity of initiation. *Sociological Inquiry*, 60, 169–189.
- Way, I., Vandeusen, K. M., Martin, G., Applegate, B., & Jandle, D. (2004). Vicarious trauma: A comparison of clinicians who treat survivors of sexual abuse and sexual offenders. *Journal of Interpersonal Violence*, 19, 49–71.
- White, B. H., & Robinson-Kurpius, S. E. (1999). Attitudes toward rape victims: Effects of gender and professional status. *Journal of Interpersonal Violence*, 14, 989–995.
- Winslow, R. (1983). *Transactional analysis*. Washington, D.C.: George Washington University.
- Wodarski, J., & Whitiker, D. (1989). *Treatment of sex offenders in social work and mental health*. New York: Haworth Press.
- Wolf, Y. (2001). Modularity in everyday life judgments of aggression and violent behavior. *Aggression and Violent Behavior*, 6, 1–34.

עמוד 102 — ריק